

۳۸۸
۴-۸

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شعبه عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره دکتری
زبان و ادبیات عرب

کمیته ادبیات عرب
گروه علوم انسانی

درباره نهاد و نحوه تعیین و اصلاح شورای عالی برنامه ریزی

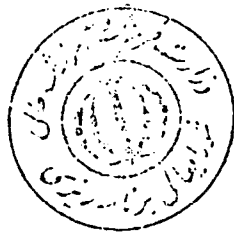
تاریخ: ۱۳۸۶/۱۲/۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه آموزشی

دوره دکتری زبان و ادبیات عرب

مصوب هیئت و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

گروه : علوم انسانی

کمیته : ادبیات عرب

رشته : زبان و ادبیات عرب

دوره : دکتری زبان و ادبیات عرب

شورای عالی برنامه ریزی در هیئت و پنجمین جلسه مورخ ۱۶/۱/۶۵ بر اساس طرح دوره دکتری زبان و ادبیات عرب که توسط کمیته ادبیات عرب، گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است برنامه آموزشی این دوره را در صورت فصل (مشخصات کلی و برنامه و سرفصل در زس) بشرح پیوست تصویب گردیده و در دسترس دارد :

یادداشت ۱- برنامه آموزشی دوره دکتری زبان و ادبیات عرب از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی بر اساس قوانین تأسیسات میسرند و تا برای تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

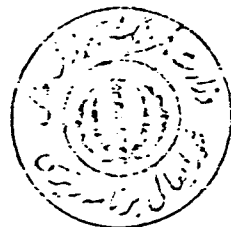
ماده ۲- از تاریخ ۱۶/۱۲/۶۰ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات
آموزشی در زمینه ادبیات عرب در همه دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی مذکور رسماً حذف
منسوخ میشوند و دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات میتوانند این
دوره را در این برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳- مشخصات کلی برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری زبان و ادبیات عرب
در سه فصل جهت اجراء به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود.

رای ماده ۵ فتاد و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۶/۱۲/۶۰

در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری زبان و ادبیات عرب

(۱) برنامه آموزشی دوره دکتری زبان و ادبیات عرب

که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود

اکثریت آراء به تصویب رسید.

(۲) برنامه آموزشی دوره دکتری زبان و ادبیات عرب از تاریخ

تصویب تا به اجرا است.

رای دادره دفتار و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۵/۱۴/۱۶
در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری زبان و ادبیات عرب صحیح است به مورد اجلاس
گذاشته شود.

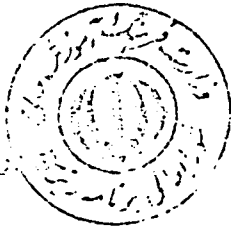
دکتر محمد فرهادی

رئیس شورای عالی برنامه ریزی

رونوشت: به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم نائینی

رئیس شورای عالی برنامه ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

شخصیات کلی ، مجوده ، دکتر زشته ادبیات و زبان عرب

۱- تعریف و هدف
=====

زبان و ادبیات عرب در همه سطوح خود نخستین کلید فهم صوم قرآنی و معارف اسلامی و ابزار اساسی تحقیق و تتبع در متون ادبیات و عرب و ادبیات فارسی محسوب میگردد اگر چه بخش عظیمی از متون متعهد ادبیات عربی و فارسی نیز از ارزنده ترین آثار معارف اسلامی بشمار میرود .

زبان و ادبیات عربی از زمان ظهور اسلام تا به امروز نظردانشمندان و اساتید مسلمان ایرانی را به خود محاطوف داشته و موجب پدید آمدن آثار و تالیفات نفیس و جاوید ان گردید . است به عبارت دیگر آنها زبانی است که آموزش و تبیین و تحقیق آن دارای امکانات وسیعی در کشور ایران بوده و میتوان در همه سطوح به تدریس و مطالعه پرداخت . با توجه به نکات مذکور و نیاز مبرم و حیاتی دانشگاه های کشور به اعضای هیئات علمی در زبان عربی و احتیاج ، و سسات و وزارتخانه های متعدد از قبیل وزارت علوم ، وزارت فرهنگ و آموزش و پرورش و وزارت امور خارجه و وزارت ارشاد اسلام به مد رسان و محققان و مترجمان برجسته گشایش دوره دکتری زبان و ادبیات عربی از اهم واجبات تلقی می گردید .

۲- طول دوره و شکل نظام
=====

طول دوره دکتری زبان و ادبیات عرب در سال است از انتخاب و دفاع از رساله

مطابق مقررات آموزشی منسوب شرایعالی برنامہ ریزی خواهد بود. هر يك از دورہ دکتري علاوه بر تدریس مواد درسی و دارای يك مقاله تحصيلی به زبان فارسی و عربی خواهد بود که آنرا استاد هر درس به تناسب موضوع درسی معين خواهد نمود. تعداد این مقالات با نظر و توافق استاد و دانشجو خواهد بود.

ورود به دورہ دکتري زبان و ادبیات عربی فقط از طریق امتحان کتبی و مصاحبه های لازم مطابق مقررات منسوب شرایعالی انقلاب فرهنگی خواهد بود و کسانی که دارای مدرک کارشناسی ارشد در زبان و ادبیات عربی یا مدرک کارشناسی ارشد در یکی از رشته های دانشکده ادبیات باشند میتوانند در امتحان ورودی این دورہ شرکت نمایند.

تعداد واحدهای درسی
=====

دروس دورہ دکتري رشته زبان و ادبیات عربی غیر از رساله در دو شاخه ادب سنتی و ادب معاصر عربی در ۲۸ واحد به صورت دروس اصلی و اختیاری به نحوی که در جدول دروس منعکس است عرضه میشود. انتخاب ۲۴ واحد برای هر يك از دو شاخه الزامی بوده و برگزیدن ۲ واحد از میان ۸ واحد برای هر يك از دو شاخه اختیاری میباشد.

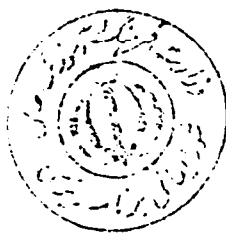
فصل دوم

بیرنامه

دروس اجلی دوره دکتری زبان و ادبیات عرب

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات		پیش‌نیازها
			نظری	عملی	
۱	متون نظم و نثر دوره جاهلی و اموی	۲	۲۴	۲۴	
۲	تحقیق در باب احث صرفی و نحوی	۲	۲۴	۲۴	
۳	متون علمی (منطقی - عرفان - کلام)	۲	۲۴	۲۴	
۴	متون نظم و نثر عباسی و دوره فاطمیت	۲	۲۴	۲۴	
۵	تحقیق در باب احث بیان و بدیع و عروض عالی	۲	۲۴	۲۴	
۶	متون تفسیر قرآن کریم	۲	۲۴	۲۴	
۷	ادب اندلس	۲	۲۴	۲۴	
۸	نقد ادبی	۲	۲۴	۲۴	
۹	بررسی متون ادبی و تاریخی به زبان انگلیسی				
	یابکی از زبان‌های معتبر خارجی	۲	۲۴	۲۴	
۱۰	متون مثنوی	۲	۲۴	۲۴	
۱۱	متون نظم و نثر معاصر	۲	۲۴	۲۴	
۱۲	سمینار و سخنرانی و مقاله نویسی به زبان عربی	۲	۶۸	—	۶۸
		۲۴	۶۸۳	۶۸۳	۶۸

دروس اختیاری دوره دکتری زبان و ادبیات معاصر

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	تئوری	عملی	جمع			
	—	۳۴	۳۴	۲	تعمیل و نقد نظام و نثر از آغاز تا پایان دوره عباسی	۱
					تعمیل و نقد نظام و نثر از پایان دوره عباسی تا	۲
	—	۳۴	۳۴	۲	زمان معاصر	
	—	۳۴	۳۴	۲	نقد و ادب معاصر	۳
	—	۳۴	۳۴	۲	آشنایی و تحلیل ادب معاصر اسلامی معاصر	۴

سرفصل دروس دوره دکتری زبان و ادبیات عربی

مقرن نظم زندگیدوره جاہلی رادوی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشینماز : -

هدف : مطالعه و تحقیق و بررسی زندگی و آثار مذکور مراجع آثار مذکور و نشر این دوره •

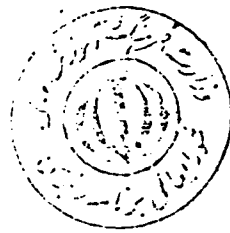
سرفصل دروس :

تصرف ادب راد بیات - حدود و موقعیت جغرافیای عربستان - احوال اجتماعات عرب
عرب - انواع شعر و مضامین ادب جاہلی - محاسن و اغراض شعر جاہلی - اقسام شعر
جاہلی - بررسی و مطالعه نمونه ای از اشعار : مهلهل - امر القیس - طبرقہ - عبید
بن ابرص - حارث بن حازم - عربین کلثوم - نابعه ذبیحان - زهیر بن ابن سلمی -
عنتره بن شداد - اعشى - فنون نثر جاہلی مانند خطابه - قصص و ارزیابی شعر مزبور
راشدی رادوی و شعر مبارزه دینی و کعب بن زهیر - حسان بن ثابت - ابرو و سب
ذلی - شعر لہو - عزل بدوی - عزل شوری - شعر سیاسی - احزاب و شاعران ادب
اضطرب - فرزدق - جریر - اراجح بن حکیم - کعب بن زید اسدی - اراجیز - نثر
فنی - انواع نثر ایجازی - خطابه : خطاب پیامبر (ص) و حضرت علی (ع) و صحابه پیامبر
(ص) زیاد بن ابیه - حجاج بن یوسف •

نشر تمثیلی : مانند آثار عهد اخیر کاتب - علوم و فنون در دوره راشد ی •

منابع اصلی : مانند معلقات سبع - قرآن کریم - نهج البلاغه - تاریخ ادب عربی جلد اول و
دوم دکتر شوخی ضیف •

- منابع نرسی : المحلّات العشر تالیف خطیب تبریزی
- تاریخ ادب عربی معروف فروح - تاریخ ادب عربی دکتر زوله حسین
- دوازمین شاعران جاهلی - المجانی الحدیثه جاد ارل - الزمان والتبیین

تحقیق در باب احداث صرفی و نحو سوری

تعداد واحد . ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : تحقیق و بررسی و مطالعه در موضوعات مهم صرفی و نحوی و ذکر مراجع آن

سرفصل دروس :

تحقیق در موضوعات مهم صرف و نحو از قبیل - افعال - اسما - حروف عامل - حروف غیر عامل - عدد - حکایه - تانیث - تذکیر - مقصور - مندود - جمع کسر - تمغیر - نسبت - وقف - امانه - تصریف - ابدال - ادغام - کلام و کلمه - معرب و مهنسی - تنکیر - تحریف - مرفوعات - منصوبات - مجرورات - توابع .

منابع اصلی : شرح نظام - شرح رضی - باب اول و چهارم معنی البیاب - شرح سیوطی برالفیه .

منابع فرعی : اوضح المسالك ابن هشام - شرح شافیه ابن حاجب تالیف رضی الدیلمی استرآبادی .

الاقتراح تالیف سیوطی - النحو والوافی عباس حسن .

متون طین (منطقی - عرفانی - کلام)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : —

هدف : آشنایی با مصطلحات این علوم و مطالعه این علوم به زبان عربی در سطحی که برای يك دکتور در زبان و ادبیات عربی لازم است.

سرفصل درس منطقی : کلیات حسن - قضا یا - قیاس - استقراء - مناهات خمس

عرفان : اصطلاحات عرفانی

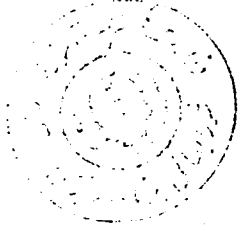

کلام : اصول دین

منابع اصلی : شرح شمسیه - کتاب الموع - النباه بین التصوف والتشیع - درجات ابن سینا

منابع فرعی : منظومه سبزواری - حکمه الاشراق سبزواری - کتاب المشاعر بلاصد را

متون نظام و نشریاتی و دوره فهارس

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون نظام و نشر دوره جاهلی و اموی

هدف : مطالعه و بررسی و تحقیق و نقد و ذکر مراجع آثار منظوم و نثری این دوره

سرفصل دروس : بررسی اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی این دوره - مطالعه و بررسی آثار شاعرانی از قبیل ابوالعتا دین - ابونواس - بشار بن برد - ابن الرومی - ابوفراس حدادی - ابوالعلاء المعری - ابن فارس - ابوتیام - ابن خنفری - منتبلی - ابوالفتح بستکی - سنوبری - بزاع - زهیر - بررسی و مطالعه آثار نویسندگانی مانند جاحظ بصری - ابن قتیبه - ابن شیبانہ - ابن سعید یاقوت حموی - ابن خلکان - ابن اثیر - ابن خلدون - ابن الدین حسن عربی - شمالی - ابوطی قالیسی •

منابع اصلی : المجانی الحدیثه ج ۳ و ۴ و ۵ - روائع بستکی - مناقب الادب العربی دواوین و کتب نویسندگان این عصر

منابع فرعی : تاریخ ادب عربی تألیف دکتر شوقی ضریف ج ۲ و ۳

تاریخ ادب عربی تألیف بزرگلمان - تاریخ ادب عربی تألیف حنا انشا خوری •

تاریخ ادب عربی تألیف دکتر عرفی - سلسله توابع فکر عربی - المفید فی الادب العربی تألیف جوزف الهاشم الجدید فی الادب العربی - حنا فاخوری - بی‌المتنبی - من ابی البلاء - حدیث الاربعاء

تالیف دکتروپه حسین — فن النشره ذاهبه تالیف دکتروشوقی ضیف —
فن الشعره ذاهبه : تالیف دکتروشوقی ضیف ومانند ایدها •

تحقیق در مباحث بیان بدیع و عروض عالی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تحقیق در مباحث صرفی و نحوی

هدف : بررسی و مطالعه و تحقیق بباحث این علوم و ذکر مراجع آن در سطحی عالی •

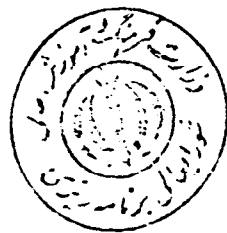
سرفصل دروس : علم معانی : مسند و مسند الیه - متعلقات فعل - قهیر - فصل و ودیل -

مساوات و ایجاز و اطناب - علم بدیع : تحقیق در صناعات بدیعی :

علم بیان : حقیقت و مجاز - استعاره - کنایه •

منابع اصلی : تلخیص المفتاح خطیب قزینی - مطول تفتازانی •

منابع فرعی : اسرار البلاغه و دلائل الاعجاز تألیف عبد التاهر جرجانی •

متون تفسیر قرآن کریم

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : متون علمی

هدف : آشنائی بایک دوره تفسیر کریم و بررسی تحول و تطویر این علم در عرصه‌های مختلف

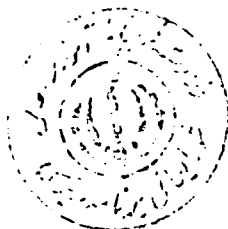
سرفصل دروس : معنی تفسیر و تائیل - فرق تفسیر و تائیل - فهم و صحابه از قرآن - تفاوت صحابه در فهم قرآن - قرائت یک دوره تفسیر قرآن

منابع اصلی : مجمع البیان طبرسی - کشف زمحشری

منابع فرعی : الجامع الاحکام القرآن - تالیف قرطبی - آیات الاحکام تالیف اردبیلی

ادب اندلس

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیناز :

هدف : تحقیق و بررسی و مطالعه این دوره از ادب و آشنایی کامل با آثار شاعران و نویسندگان و ادبای اندلس •

سرفصل دروس : بررسی اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی اندلس - زبان تظاطب - خطابه - کتابت در اندلس شعر در اندلس - موشحات و زجل در اندلس - شعر در اندلس - موشحات و زجل در اندلس - بررسی و مطالعه شعر شاعران اندلس مانند :

عباده بن قزازه - ابن اللبانہ - ابن غزله - ابن حزمون - ابن زهر - ابن سبیل - ابن خطیب - ابن زمرک - بقایسه شعرا اندلس و شعرا عباسی - و بررسی و مطالعه آثار ابن عبد ربه - ابن دانی - ابن شهید - ابن زیدون - ابن حمدیس متلی - ابن مفاجه - علم و فنون - علوم لغت - علوم دینی - فن معماری و نقاشی فاسفه و تاریخ در این دوره •

منابع اصلی : التوابع الزوابع : ابن شهید - ادب العرب فی الاندلس و عصر الانبیا تالیف بطرس البستانی

منابع فرعی : عقد الشریف تالیف ابن عبد ربه - دار الطراز فی عمل الموشحات - ابن سناء الملك - الشعر الاندلس تالیف ابیلین غریبه غومس ترجمه حسن مونس - المغرب فی اشعار اهل المغرب تالیف ابن دحیه الحمیده : تالیف ابن رشیق قیروانی - مقدمه ابن خلدون - موشح در ادبیات عرب تالیف دکتر فیروز حورچری •

نقد ادبی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیناز : —

هدف : آشنایی با تاریخ نقد ادبی در ادب عربی و بررسی مکاتب نقدی و سبک زای ادب قدیم و معاصر •

سرفصل دروس : تاریخ نقد در ادب عربی — نقد ذوقی — انواع نقد در شعر و نثر — نقد فزین شعر در ادب عربی مانند مدیح — هجاء — غزل — مہیف — بررسی آرای معتبر نقادان ادب عربی از قدیم و جدید مانند : جاحظ — ابن قتیبه — ماحب بن عماد — ابواللال عسکری — ابن رشیق قیروانی — عبدالقادر جرجانی — احمد امین — عماد مازنی — نازک نلائکه و غیره •
تأثیر زبان و لہجہ و الفاظ در نقد ادبی — بررسی موضوعاتی از قبیل — خطای معانی — عیوب مدیح و هجاء و فخر — حدود بلاغت و فہماحت — سرقات — مطالعه راستناده شاعران و نویسندگان از بابت معانی و بیان و مدیح — بررسی ضرب المثلها در زبان عربی — تاریخ نقد در دوره معاصر — شعر حر و مرسل — بررسی عروض و وزن در شعر حر و مرسل — مطالعه قالب شعر حر و مرسل — مسئولیت نقاد دوره معاصر •

منابع اصلی : تاریخ النقد الادبی عند العرب تألیف دکتر احسان عباس چاپ بیروت ۱۹۷۱ — الصناعین عسکری البدیع فی نقد الشعرا ساه بن منقذ عیار الشعر تألیف محمد بن احمد بن طباطبائی العلوی تحقیق دکتر طہ حاجری — قاسم سال ۱۹۵۶

منابع فرعی: السرازمی تالیف ابوالقاسم آمدی - استمرار البلاغه جرجانی -
زهرالاداب و شعر الالباب تالیف اسحق بن علی حمیری قیروانی -
قضايا الشعر المعاصر: نازک ملائکه - فن نقد الشعر تالیف
دکتر محمود ریعی - قاهره سال ۱۹۶۸ - و عالم فن نقد الحرسی
الحديث تالیف دکتر عبد الکریم الاشتهر •

مترن ادبی و تاریخی به زبان خارجی

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : —

هدف : آشنائی با آراء مستشرقان و نویسندگان و نقادان ادب عربی و تاریخ اسلام در زبان انگلیسی یا یکی از زبانهای معتبر خارجی

سرفصل دروس : دانشجو باید منابعی را که استاد در زبان خارجی در موضوع ادب عربی و تاریخ اسلام تهیه میکند مطالعه نموده و مقاله ای محققانه در موضوع کتاب ورد و قبول آرای مولف یا مترجم کتاب تنظیم کند .

منابع اصلی :

Nicholason, R.A. A Literary History of the Arabs. Cambridge, 1953

GIBB, H.A.R. Arabic Literature. Oxford 19634.

منابع فرعی :

- The Encyclopedia of Islam [Related Articles]
- Fill'shtinskif, I.M. Arabic Literature. [Translated from the Russian by Hilda Kasanina] Moscow, 1966.
- Haywood, J.A. Modern Arabic Literature. London 1971.
- Johnson, F.E. Teh Seven Poems. N.Y. 1973.
- Kritzeck, James, Anthology of Islamic Literature N.Y. 1964.

متون مصنفه

- تعداد واحد : ۲
نوع واحد : نظری
پیشنیماز : متون نظم و نثر عباسی و دوره فترت
هدف : بررسی و تحقیق و آشنایی با متون متکلف و مصنفین در ادب عربی
- سرفصل دروس : رسائل جاحظ - رسائل ابن عمید - رسائل دماحب بن عباد - رسائل خوارزمی - رسائل دماحبی
- منابع اصلی : مقامات بدیع الزمان - مقامات حریری - رساله الخفقات الواعلامه معری
- منابع فرعی : رسائل ابن عمید - مقامات خوارزمی - رسائل رشید الدین و طواد - رسائل دماحب بن عباد - رسائل ابو حیان توحیدی

متن نظم و نثر معاصر

تعداد ادواحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشینساز : —

هدف : بررسی و مطالعه و تحقیق ادب معاصر عربی

سرفصل دروس : مطالعه وضع ادب عربی معاصر در کشورهای مصر — عراق — سوریه
لبنان — الجزایر — تونس — مراکش — عربستان سعودی — کشورهای
خلیج فارس و بررسی نوشته های مستشرقان و معاصران در ادب عربی
معاصر و آشنایی با آثار شاعرانی مانند : احمد شوقی — بارودی —
حافظ ابراهیم — الیاس ابوشبکه — شابی — رشید سلیم الخوری
خلیل هطران — ابراهیم طوقان — بشاره الخوری — نقولا فیاض —
محمود غنیم — نجیب حداد — جواهری — ناصیف یازجی — شیخ
حسن عطار — علی درویش — بطرس کرامه — شهاب الوسی — شعرا ی
فلسطین : مانند توفیق زیاد — فدوی طوقان — محمود درویش — و
آشنایی با آثار نویسندگان مانند حسین مرهقی — بویاحی — شکیب
ارسلان — مصطفی سادق رافعی — جبران خلیل جبران — منقوطی —
شاد — احمد امین — قاسم امین — جمیل صدقی الزهاوی — سید محسن
امین — علامه امینی — دکتر طه حسین — بررسی نمایش نویسی و نمایشنامه
و مطالعه وضع روزنامه و مطبوعات در ادب عربی معاصر و داستان
نویسی *

منابع اصلی : سلسله منادیل الادب العربی — المصاحفه العربیه : تالیف ادیب بروه

نظرات وعجرات منفاودلى - المجاره: اكامله لملفات جبران - بيروت ١٩٤٩

منايح فرعىسى : تحت رايه القرآن تاليف مصطفى مبادق رافعى ثوره الفكراد بباالحديث

تاليف غالى شكرى بيروت ١٩٤٣ - دروب هيخائيل نعيه - بيروت ١٩٤٥

غريال هيخائيل نعيه - فى الميزان الجديد دكتور محمد مندور - الشمنرا

المهجرى تاليف دكتور عبد الكريم الا شتـر .

سیناروسخنرانی و مقاله نویسی به زبان عربی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : علمی

پیشنیاز :

هدف :

تئیه و تنظیم مقاله و سیناروسخنرانی به زبان عربی روزد ر موضوعات مختلف از قبیل سیاس - اجتماعی - ادبی - داستانی - نقد شعرونشر و غیره با ذکر مراجع تحقیق و بحث

سرفهسل دروس : موضوع سینارو مقاله با استاد متمدی درس تهیه میشود و دانشجو موظف است سینارو مقاله را به راهنمایی استاد با ذکر مراجع و مستندات موضوع سینارو تنظیم نماید و آن را در جلسه علمی مطابق مقررات آموزشی مرموب شزرای عالی انقلاب فرهنگی ارائه کند .

منابع اصلی : مطالعه آثار خاد از قبیل ابوالشهادء - مراجعات فی الاداب و الفنون قاده ۹۶۹ تحت رایه القرآن : مسطفی صادق رافعی - علی - السفود : مسطفی صادق رافعی - عبرات ونظرات منفلوطی غربال : بیخائیل نعیمه .

منابع فرعی : آثار ترجمه های این مقع - اخوانیات ابی عمید - الایام نوشته دکتر طره حسین - مجلات و روزنامه های معتبر ادبی و سیاسی روز از قبیل مقالات مجمع اللغه العربیه دمشق - ثقافه چاپ قاهره - الشراع چاپ بیروت - التوحید چاپ ایران و نظایر اینها .

تحلیل و نقد نظم و نثر از آغاز تا پایان دوره عباسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیناز :

هدف : آشنایی و مطالعه و نقد نظم و نثر این دوره

سرفصل دروس : ارزیابی شعر جاهلی - اصحاب - حلقات - خنساء - حطیئه - مثل

خطابه - تمص - ارزیابی شهردوره راه دی و اموی - کتب بن زهیر

ابوزویب هذلی - احرض - اراجیز - انطل - فرزدق - جریر

عبید الله بن رقیات - طرماح بن حکیم - ذوالرمله

ارزیابی شجر دوره عباسی - مراحل ادب عباسی :

ابونواس - بشار بن برد - مسلم بن زید - عباس بن احنف - ابن مقفع

سهیل بن هارون - عمرو بن سعید - دعبل خزائی - بختری - ابن رومی

ابن معتمر - جاحظ - متین - ابوفراس عداثی - ابوبکر صنوبری -

کشاجم - شعراندلسی - مقایسه شعراندلسی و شعر عباسی -

جغرافی و جغرافی دانان - مشهور - ابن شهید - ابن هانی -

ابن حمدیس مقلی - ابن سهل اسرائیلی - لسان الدین خطیب

منابع املسی : دوازهین شاعران این دوره - رسائل البلاغیه - تالیف محمد کرد علی

منابع فرعی : البیان والتبیین - طبقات الشعراء - تالیف ابن سلام - معجم الادب

تالیف یاقوت حموی - دوازهین و آثار شاعران و نویسندگان این دوره

تحلیل و نقد نظم و نثر از زیایان دوره عباسی تا محاصر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تحلیل نظم و نثر از آغاز تا پایان دوره عباسی

سرتعلل دروس :
مميزات شعیر این دوره - الشاب الظریف - بوسیری - ابن الوردی
مفی الدین حلّی ابن نباته - نثر : کتاب دیوانی - رسائل
ادبی - نثر علمی - شهاب الدین نوبری - قلقشندی بها الدین
عالمی - حاج خلیفه - علوم انسانی : ابن منظور - مجداند
محمد فیروز آبادی - نحو : محمد بن عبد الله بن مالک
عبد الله به هشام - محمد صدیقا بن آجروم - جلال الدین سیوطی
احمد بن حلکان - ابن شاکر کتبی - قزوینی - ابوالفدا - ابن بطوطه
ابن خلدون - مقریزی - رضی استرآبادی - قاضی عیاض الدین ایچی
سعد تفتازانی - سید شریف جرجانی - محمد دوانی •

منابع اصلی : دواوین شاعران این دوره - مبع الاغشی فی فن الانشا متالیف قلقشندی

منابع فرعی : مقدمه ابن خلدون - وفيات الاعیان ابن خلکان - عجائب المخلوقات
قزوینی ورحله ابن بطوطه و نظایر اینها •

آشنائی و تحلیل ادب متعهد اسلامی معاصر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیناز : نقد ادب معاصر

هدف : تحلیل و آشنایی با نویسندگان و شاعران متعهد اسلامی معاصر

سرفصل دروس: تاثیر اسلام در شاعران و نویسندگان متعهد معاصر - بررسی و آثار نویسندگان
مانند منفلوطی - محمد عبده - سید جمال الدین اسد آبادی - امام
موسی صدر - مصطفی صادق رافعی - محمد البویلیخی - محمد باقر
صدر و نظایر اینها •

بررسی آثار اسلامی مانند نهج البرده - حمزیه احمد شوقی - قمرایند
شاعران مسیحی درباره اسلام و پیامبر مانند هارون عمرد •

منابع اصلی : ادب الطف - خطب و رسائل سید جمال الدین

منابع فرعی : تحت رایة القرآن - آثار منفلوطی و شهید آیه الله صدر

نقد ادب معاصر

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

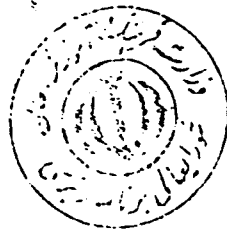
پیشنیاز :

هدف : آشنایی و بررسی شیوه ها و مکتب های ادبی معاصر

سرفصل دروس : تعریف نقد - شیوه های نقد سنتی - مقایسه نقد سنتی با نقد معاصر
قواعد و قوانین نقد معاصر - بزرگان نقد معاصر : عقاد - پی خاکی -
تعمیه - هندو - طه حسین - مصطفی صادق رافعی - مکتب پارو در
مکتب شوقی - مستشرقین و نقد ادب معاصر بررسی

منابع اصلی : تطورات نقد و التفكير الادبی الحديث - دکتر حلی علی - الشعر و غایاته
و وسائله ابرادیم عبد التاد رهازنی

منابع فرعی : منهج البحث فی الادب ترجمه دکتر محمد مندور - وسیله الادبیات
حسین مردش و نظایر اینها

رساله

تعداد واحد :

نوع واحد : علمی

پیشینـه : توفیق در امتحان جامع د روس مطابق مقررات آموزشی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی

هدف : تحقیقی و بررسی در موضوعی تازه از موضوعات ادب عربی به خصوص ادب متعدد و تدوین کتاب مفید

سرفصل د روس : انتخاب رساله و مدت دفاع برای آن مطابق مقررات آموزشی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود رساله دکتری باید به زبان سلیس و ادبیانه فارسی باشد تا درجه اول محوطلان مسلمان بتوانند مستقیماً از آن استفاده کنند و به ترجمه مجد د نیاز مند نباشد .
بدیهی است نویسند ه رساله میتواند از عین آیات و احادیث و اشعار و امثال و اقوال و شواهد عربی استفاده نماید به شرط آنکه در پاراقرسی لغات و اصطلاحات غریب و مشکل را شرح دهد یا بطور کامل آن عبارات را ترجمه کند .

به همراه رساله باید خلاصه ای که معرفی رساله و روش و سبک و تصحیح یا تالیف و نحوه ایی از آن را در برداشته باشد به زبان عربی (این خلاصه نباید کمتر از ۳۰ صفحه باشد) تنظیم شود تا در مجلات معتبر داخلی و خارجی درج گردد .

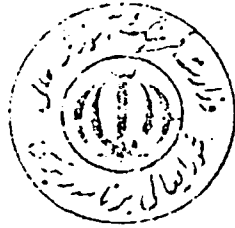

کتاب‌ها و مراجع دوره دکتری

نام کتاب
=====

نام مؤلف
=====

- ۱- قرآن کریم
- ۲- المعلقان السبع
- ۳- نهج البلاغه
- ۴- تاریخ الادب العربی
- ۵- المعلقات العشر
- ۶- تاریخ الادب العربی
- ۷- البیان والتبیین
- ۸- شرح نظام
- ۹- مغنی اللیب
- ۱۰- شرح سیوطی برالفیه
- ۱۱- اوضح المسالك
- ۱۲- شرح شافیه ابن حاجب
- ۱۳- الاقتراح
- ۱۴- النحو الوافی
- ۱۵- شرح شمسیه
- ۱۶- العله بین التعویف والتشیع
- ۱۷- منظومه
- ۱۸- حکمه الاشراق
- ۱۹- المشاعر
- ۲۰- تاریخ الادب العربی

- ۱- روزنسی
- ۲- علی (ع)
- ۳- دکتر شوقی ضیف
- ۴- خطیب تبریزی
- ۵- دکتر عمر فروغ
- ۶- جاحظ
- ۷- ابن هشام
- ۸- سیوطی
- ۹- ابن هشام
- ۱۰- رضی الدین استرآبادی
- ۱۱- سیوطی
- ۱۲- عباس حسن
- ۱۳- قطب الدین رازی
- ۱۴- دکتر شبیبی
- ۱۵- سبزواری
- ۱۶- سهروردی
- ۱۷- ملا صدرا
- ۱۸- پروکلیمان

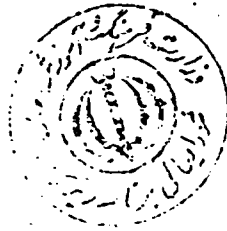
نام مؤلف
=====

نام کتاب
=====

حنان الفخوري
جوزف الهام شم
حنان الفخوري
دکترطه حسين
دکترطه حسين
دکترطه حسين
دکترشوقى ضيف
دکترشوقى ضيف

فواد افرام البستاني
خطيب قزوينى
تفتازانى
جرجانسى
جرجانسى
طبرسى
زمخشري
قرطبي
اردبيلسى
ابن شهيد
بطرس البستاني
ابن عديريه
ابن سناء النك

٢١- تاريخ الادب العربى
٢٢- المفيد فى الادب العربى
٢٣- الجديد فى الادب العربى
٢٤- مع المتنبي
٢٥- مع ابي الحلاء
٢٦- حديث الاربعا
٢٧- فن الشعر وذاهبه
٢٨- فن النثر وذاهبه
٢٩- نوابغ الفكر العربى
٣٠- المجانى الحديثه
٣١- تلخيص المفتاح
٣٢- مطول
٣٣- اسرار البلاغه
٣٤- دلائل الاعجاز
٣٥- مجمع البيان
٣٦- كشاف
٣٧- الجامع لاحكام القرآن
٣٨- آيات الاحكام
٣٩- التواضع والزواجع
٤٠- ادباء العرب فى عصر الابعاث
٤١- عقد الفريدى
٤٢- دار النور فى عمل الموشحات

نام کتاب

=====

٤٣- الشعر الا ندلسی

٤٤- المطرب فی اشعار اهل المغرب

٤٥- المعده

٤٦- مقدمه ابن خلدون

٤٧- تاریخ النقد الادبی

٤٨- المناعتین

٤٩- البدیع فی نقد الشعر

٥٠- عیار الشعر

٥١- الدوازمه

٥٢- زمرا لا داب وثمر الا لیباب

٥٣- قضايا الشعر المعاصر

٥٤- فی نقد الشعر

٥٥- معالم فی نقد العربی الحديث

٥٦- رسائل جاحظ

٥٧- رسائل ابن عمید

٥٨- رسائل صابسی

٥٩- رسائل خوارزمی

٦٠- مقامات بدیع الزمان

٦١- مقامات حریری

٦٢- رساله الغفران

٦٣- رسائل ابو حیان توحیدی

٦٤- سلسله مناقب الادب العربی

٦٥- الصحافه العربیینه

نام مؤلف

=====

ترجمه حسن مونس

ابن دحیسه

ابن رشیق قیروانی

ابن خلدون

دکتر احسان عباس

ابو هلال عسکری

اسامه بن منقذ

تحقیق دکتر طه حاجری

ابو القاسم آمدی

اسحق بن علی حصری قیروانی

نازک ملائکه

دکتر محمود ربیعی

دکتر عبد الکریم اشتر

جاحظ

ابن عمید

صابسی

خوارزمی

بدیع الزمان

حریری

ابو العلاء معری

ابو حیان توحیدی

ادیب سروه

نام مؤلف	نام کتاب
=====	=====
مفلوطی	۶۶- نظرات
مفلوطی	۶۷- عیرات
مصطفی صادق رافعی	۶۸- تحت رایہ القرآن
غالی شکسری	۶۹- ثوره الفکر فی ادبنا الحدیث
میخائیل نعیمه	۷۰- دروب
میخائیل نعیمه	۷۱- غربال
دکتر منسدور	۷۲- فی العیزان الجدید
دکتر عبد الکریم الاشر	۷۳- الشعر المهجری
عقاد	۷۴- مراجعات فی الادب والفنون
مصطفی صادق رافعی	۷۵- علی السفود
دکتر طه حسیستن	۷۶- الایام
ابن سلام	۷۷- طبقات الشعراء
ابراہیم عبد القادر مازنی	۷۸- انشعر غایاتہ ووسائطہ
ترجمہ دکترمسدور	۷۹- منہج البحث فی الادب
دکتر حلمی غامی	۸۰- تطور النقد والتثکیر الادبی الحدیث

